

Ο ΕΡΜΗΣ ΤΟΥ ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ

ψεις περί ζωῆς δὲν πρέπει κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα νὰ ἀπασχολῇ τὸν νοῦν τῶν παιδιῶν. Ἐν ταῦθα ὁ Σοπενχάουερ πλησιάζει τὸν Ρουσσώ. Διὰ μιᾶς συνεπειᾶς ὁμοῦ τὴν ὁποίαν ἐκ τούτων ἐξάγει ἀπομακρύνεται τούτου πάλιν ἀμέσως. Ἐπειδὴ ἡ κρατικὴ δύναμις ἀναπτύσσεται τὸσον βραδέως, πρέπει κατὰ τὸ πρῶτον νὰ ἀπασχολεῖται τὸ μνημονικόν. Διαβλέπει ἐν τῇ ἰκανότητι τῆς νεότητος νὰ διατηρῇ διὰ παντός τὸ καλῶς διδαχθὲν ἐν «θαυμάσιον ἐφόδιον».

«Εἶναι μία τελείως φυσικὴ σκέψις ἐπὶ τῆς ἐπιδεικτικότητος ταύτης τοῦ νεανικοῦ πνεύματος νὰ βασισθῇ ἡ ἀγωγή.

Δέον ὅπως ἡ νεανικὴ δύναμις τῆς μνήμης χρησιμοποιῆται, ἵνα εἰς τὴν βραδύτερον ἐμφανιζομένην δύναμιν τῆς κρίσεως παραδίδεται θαυμασία ὕλη»

Ἐν τῇ ἐκτιμῇ αὐτῆ τῆς διὰ τῆς μνήμης μαθήσεως ὁ Σοπενχάουερ συμφωνεῖ πρὸς τὸν Ἐγελον, ὅστις εἰς τὰ πλεῖστα τῶν ζητημάτων ἀγωγῆς ὁμοῦ εἶναι πολέμιος τούτου.

Οὕτω ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Σοπενχάουερ ὁ Ἐγελος δὲν θεωρεῖ ὡς σκοπὸν τῆς σχολικῆς ἀγωγῆς τὴν διανοητικὴν αὐτενεργεῖαν, τὴν αὐτόσκεψιν, ἀλλὰ τὴν μετὰσκεψιν παντός ὅτι ἄλλοι προεσεκέθησαν.

Καθὼς ὁ Σοπενχάουερ δὲν κατώρθωσε νὰ συμβιβάσῃ τελείως τὴν αὐτόσκεψιν πρὸς τὴν διὰ τῆς μνήμης μάθησιν τὴν διδασκαλίαν, οὕτως ὑπάρχει παρ' αὐτῷ καὶ τὶ ἀσυμβίβαστον σχετικῶς πρὸς τὴν παιδαγωγικὴν σημασίαν τῆς ἐποπτικῆς καὶ τῆς ἐνοιολογικῆς γνώσεως.

Κατ' ἀρχὴν ὁ Σοπενχάουερ παραδέχεται ὅτι βάσις τῆς ἀγωγῆς εἶναι μὲν ἡ ἐποπτικὴ σις, πλὴν ἐκ τῆς ἐποπτείας ἔπειτα ἐξάγονται ἐντῆ φυσικῇ σειρᾷ τῆς ἐξελίξεως διὰ φοροὶ ἔννοιαι. Ἐξ' ἄλλου ἔχει πολλὰς ἐπιφυλάξεις διὰ τὴν ἰκανότητα τοῦ παιδαγωγοῦ ὡς πρὸς τὰς ἐποπτικὰς ἐπιδράσεις.

Ἡ ἐποπτικὴ ἀντίληψις τοῦ κόσμου εἶναι μὲν τὸ σπουδαιότερον κατὰ τὸν Σοπενχάουερ, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ δημιουργηθῇ ἢ ὑπ' ἡμῶν τῶν ἰδίων οὔσης τελείως ἀδυνάτου τῆς διὰ τῆς ἀγωγῆς ἀποκτίσεως αὐτῆς. Καὶ οὕτως ἐπιτίθεται ὁ φιλόσοφος κατὰ τῆς παιδαγωγικῆς τέχνης τοῦ Πεσταλότσι, ὡς τὴν ἀποκαλεῖ: «κακῶς παραδέχονται, ὅτι δύναται νὰ διδαχθῇ εἰς τὸ παιδί ἡ ἐποπτικὴ ἀντίληψις τοῦ κόσμου, ἐνῶ εἶναι γνωστὸν, ὅτι οὐδέποτε ἀπὸ ἑνὸς ἐκ γενετῆς βλάκα εἶναι δυνατὸν νὰ δημιουργηθῇ ἄτομον διανοητικῶς αὐτενεργούν».

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ προσεχές) Ω.